

Bosna a Hercegovina

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. června 2010 o situaci v Bosně a Hercegovině

Evropský parlament,

- s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Bosnou a Hercegovinou na straně druhé podepsanou dne 16. června 2008,
  - s ohledem na nařízení Rady (ES) č.1244/2009¹ ze dne 30. listopadu 2009 o uvolnění vízového režimu,
  - s ohledem na závěry zasedání Rady ze dne 16. června 2003 o západním Balkánu a ze dne 30. listopadu 2009 o Bosně a Hercegovině,
  - s ohledem na závěry o západním Balkánu přijaté na zasedání Rady ve složení pro obecné záležitosti a vnější vztahy dne 16. června 2003 a na jejich přílohu nazvanou „Soluňská agenda pro západní Balkán: směrem k evropské integraci“, která byla schválena na zasedání Evropské rady v Soluni ve dnech 19. a 20. června 2003,
  - s ohledem na rozhodnutí Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci Sejdic a Finci v. Bosna a Hercegovina (stížnosti č. 27996/06 a 34836/06) ze dne 22. prosince 2009,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 24. dubna 2009 o situaci v Bosně a Hercegovině²,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2009 o Srebrenici³,
  - s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že EU opakovaně potvrdila svůj závazek přijmout za své členy země západního Balkánu, včetně Bosny a Hercegoviny; vzhledem k tomu, že hlavní odpovědnost za přistoupení však nesou tyto země samy a že jejich úspěch v této oblasti závisí na jejich schopnosti a odhodlání splnit kodaňská kritéria,
- B. vzhledem k tomu, že Bosna a Hercegovina právě prochází zdlouhavým obdobím politické, hospodářské a sociální stagnace vyznačujícím se všeobecným a nepřetržitým ochromením politiky, zhoršením vztahů mezi etniky způsobeným politickou rétorikou a neochotou a neschopností její politické elity dosáhnout kompromisu a společného stanoviska k naléhavým politickým, hospodářským a sociálním problémům této země,
- C. vzhledem k tomu, že stále sílící nacionalistická a separatistická rétorika je v ostrém protikladu k základním evropským hodnotám, působí proti sociálnímu a hospodářskému rozvoji a politické stabilitě, škodí obecným zájmům země, klade překážky usmíření mezi

---

¹ Úř. věst. L 336, 18.12.2009, s. 1.

² Přijaté texty, P6_TA(2009)0332.

³ Úř. věst. C 46 E, 24.2.2010, s. 111.

etniky a maří úsilí země směřující ke členství v EU; vzhledem k tomu, že Bosně a Hercegovině hrozí, že bude stále více zaostávat za ostatními zeměmi západního Balkánu a nevyužije možností evropské integrace,

- D. vzhledem k tomu, že Daytonské dohody byly nezbytné k zastavení krveprolití, ale na jejich základě se nepodařilo vytvořit soběstačný a fungující stát Bosny a Hercegoviny; vzhledem k tomu, že roztržičnost procesu tvorby politiky mezi státem a územními celky, které tyto dohody vytvořily, překrývající se kompetence a nedostatečná harmonizace zákonodárství mezi různými úrovněmi správy jsou i nadále hlavní překážkou účinného fungování vlády, která rovněž omezuje schopnost země dosáhnout rychlého pokroku v reformách vedoucích ke členství v EU,
- E. vzhledem k tomu, že ústavní reforma zůstává i nadále klíčovou reformou pro přeměnu Bosny a Hercegoviny v účinný a plně funkční stát; vzhledem k tomu, že složitá struktura soudnictví, neexistence jediného rozpočtu, chybějící nejvyšší soud pro Bosnu a Hercegovinu, který by mohl posílit harmonizaci mezi čtyřmi interními jurisdikcemi, politické ovlivňování soudního systému a neustálé zpochybňování jurisdikce a pravomocí justičních orgánů na státní úrovni ze strany vlády Republiky srbské brání fungování soudnictví a maří reformní úsilí; vzhledem k tomu, že struktura územních celků, jež zůstává v podobě dané mezinárodními rozhodnutími, by měla být v zájmu větší účinnosti a soudržnosti s institucionálním rámcem státu změněna,
- F. vzhledem k tomu, že evropská budoucnost všech občanů této země spočívá v Evropské unii; vzhledem k tomu, že vyhlídky na členství v EU patří k faktorům, které nejvíce sjednocují obyvatele Bosny a Hercegoviny; vzhledem k tomu, že jen jako jedna země má Bosna a Hercegovina šanci získat členství v EU a každý pokus o zpochybnění a oslabení státních institucí a o vystavování společnosti riziku spojenému s nezodpovědnou nacionalistickou a separatistickou politikou připraví všechny občany o výhody, jež skýtá evropská integrace; vzhledem k tomu, že Bosna a Hercegovina dosáhla omezeného pokroku v reformách souvisejících s procesem začlenění do EU; vzhledem k tomu, že agenda s převládajícím etnickým a územněsprávním zaměřením může ohrozit plnění požadavků spojených s členstvím v EU a NATO,
- G. vzhledem k tomu, že Rada a Komise musí jasněji prokázat svou schopnost vést a být tou hybnou silou, která spouští zahájení a uskutečnění dalších reforem,
- H. vzhledem k tomu, že předčasné uzavření úřadu vysokého zástupce v Bosně a Hercegovině (OHR), které vychází z oprávněné touhy posílit místní účast na politickém procesu, by mohlo mít dopad na stabilitu země a na tempo a výsledky tolik potřebných reforem; vzhledem k tomu, že nevyhnutelným krokem vytvářejícím předpoklad pro získání statusu kandidátské země zůstává přechod od úřadu OHR ke zvláštnímu zástupci EU s posílenými pravomocemi,
- I. vzhledem k tomu, že Bosně a Hercegovině je třeba poblahopřát k tomu, že se stala nestálým členem Rady bezpečnosti OSN na období 2010–2011, což dokládá, že je tato země schopná plně zaujmout odpovědné místo v mezinárodních vztazích,
- J. vzhledem k tomu, že ti, kdo nesou v Bosně a Hercegovině politickou odpovědnost, nezajistili odpovídající spravedlnost a odškodnění pro tisíce žen a dívek, které byly během války v letech 1992–95 znásilněny, neboť počet sexuálních válečných trestných činů, jejichž pachatelé byli trestně stíháni, zůstává mimořádně nízký, a vzhledem k tomu,

že se obětem často nedostalo důstojného zacházení a respektu či dostatečné ochrany a psychologické a materiální podpory, aby mohly začít nový život,

- K. vzhledem k tomu, že 11. červenec 2010 bude 15. výročím genocidy v Srebrenici-Potočari,
- L. vzhledem k tomu, že stále nebyla plně provedena příloha VII Daytonské mírové dohody; vzhledem k tomu, že i nadále přetrvává potřeba spravedlivého, souhrnného a trvalého řešení pro přibližně 115 000 vnitřně vysídlených osob, uprchlíků a dalších osob postižených konfliktem, a rovněž potřeba dosáhnout pokroku při zlepšování sociální a ekonomické integrace těch, kteří se vrátili; vzhledem k tomu, že podle Mezinárodního výboru Červeného kříže je po skončení války stále neznámých 10 000 osob, jejichž osud není znám,
- M. vzhledem k tomu, že Komise dne 27. května 2010 předložila legislativní návrh na uvolnění vízového režimu pro Bosnu a Hercegovinu (KOM(2010)0256), čímž se oficiálně otevírá cesta k možnosti zavést tento režim v roce 2010,
- N. vzhledem k tomu, že Francie, Itálie a Lucembursko dosud neratifikovaly dohodu o stabilizaci a přidružení, a pozdržely tak proces evropské integrace této země,
- O. vzhledem k tomu, že přetrvávající vážné etnické rozpory v této zemi je třeba překonat pomocí integrovanějšího, neseregačního, moderního vzdělávacího systému,
- P. vzhledem k tomu, že orgány Bosny a Hercegoviny nevyvíjejí skutečné úsilí o účinné potírání korupce v zemi, což vážně narušuje její hospodářský, sociální a politický vývoj,
- Q. vzhledem k tomu, že obchodování s lidmi je závažným trestným činem a porušuje nepřijatelným způsobem lidská práva; vzhledem k tomu, že Bosna a Hercegovina je jak zemí původu, tak i v menší míře tranzitní a cílovou zemí obchodování s lidmi, zejména se ženami a dívkami,
- R. vzhledem k tomu, že ústava státu i ústavy územních celků zaručují všem lidem rovné zacházení; vzhledem k tomu, že Romové i nadále čelí velmi obtížným životním podmínkám a diskriminaci; vzhledem k tomu, že je široce rozšířena diskriminace a sociální vyloučení založené na genderové identitě a sexuální orientaci; vzhledem k tomu, že jsou tyto skupiny i nadále vystavovány fyzickým útokům, špatnému zacházení a zavražďování,
- S. vzhledem k tomu, že nezaměstnanost zůstává velmi vysoká a v důsledku hospodářské krize ještě vzrostla; vzhledem k tomu, že chybějící vyhlídky na získání zaměstnání, zejména mezi mladými lidmi, brzdí pokrok země a přispívají k politickému napětí; vzhledem k tomu, že pro další rozvoj země a smíření v Bosně a Hercegovině je klíčová hospodářská prosperita,

Vyhlídky na začlenění do Evropy

- 1. vyjadřuje nespokojenost s nepříliš velkým pokrokem, jehož Bosna a Hercegovina jako potenciální kandidátská země dosáhla na cestě ke stabilizaci a rozvoji i jako případná kandidátská země na členství v EU; všímá si s rostoucím znepokojením nestabilního politického klimatu i skutečnosti, že všem politickým silám chybí společná vize, a důrazně odsuzuje uplatňování výbušné rétoriky, která brzdí proces usmíření mezi etniky

a znemožňuje fungování státních struktur; považuje prohlášení vedoucích představitelů Republiky srbské o referendu o „mírovém rozdělení“ za provokaci a ohrožení stability, suverenity a územní celistvosti Bosny a Hercegoviny;

2. naléhavě vyzývá k zastavení rozvrtnických nacionalistických a separatistických projevů, které společnost rozdělují na dva tábory a ohrožují základní jádro Daytonské mírové dohody, a vyzývá k seriózní angažovanosti a dosažení trvalých dohod, jež povedou k vytvoření fungujícího státu a instituce Bosny a Hercegoviny připraví na integraci do EU a zlepší celkovou situaci v zemi;
3. připomíná, že vstup do Evropské unie znamená přijetí hodnot a pravidel, na kterých je EU založena, zejména dodržování lidských práv včetně práv osob patřících k národnostním menšinám, solidarity, tolerance, demokracie a zásad právního státu včetně respektování nezávislosti soudnictví;
4. vyzývá místopředsedkyni Komise / vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (VP/HR) a komisaře pro rozšíření a politiku sousedství, aby se ze všech sil snažili působit na politiky v Bosně a Hercegovině a přiměli je k vyvinutí většího společného úsilí za účelem splnění požadavků stanovených v rámci Evropského partnerství a všech povinností vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení; připomíná všem politickým činitelům, že tyto dva dokumenty představují plán postupu směřujícího k integraci do EU a že je jejich povinností vůči občanům dosáhnout kompromisu a shody v otázkách reform; vyzývá VP/HR a Komisi k tomu, aby s cílem vyhovět skutečným potřebám národů Bosny a Hercegoviny a dosáhnout lepších výsledků důsledněji trvaly na splnění podmínek pro přistoupení k EU;
5. vyjadřuje svou jednoznačnou podporu úřadu vysokého zástupce a zdůrazňuje, že přechodná opatření lze ukončit jen tehdy, splní-li orgány Bosny a Hercegoviny v plném rozsahu 5 cílů a 2 podmínky, jež byly stanoveny; naléhavě žádá orgány Republiky srbské, aby splnily poslední závazek (zákon Republiky srbské o elektřině), jenž by dohlážiteli v oblasti Brčko umožnil doporučit, aby byl v této oblasti ukončen režim dohledu;
6. naléhavě žádá vládu Republiky srbské, aby se i nadále aktivně účastnila jednání o rozdělení státního majetku uvedeného na seznamu úřadu vysokého zástupce, a vyzývá ji k tomu, aby nepřijímala právní předpisy o veřejném majetku v Republice srbské, neboť by to představovalo vážné porušení rozhodnutí vysokého zástupce, kterým zakazuje prodej veřejného majetku, což by vedlo i k odložení uzavření úřadu vysokého zástupce;
7. vítá přijetí ústavní změny, která z oblasti Brčko činí jednotku místní samosprávy, a splňuje tak další z požadavků pro budoucí uzavření úřadu vysokého zástupce, které stanovila Rada pro nastolení míru;
8. vyzývá oba územní celky a všechny politické síly, zejména vládu Republiky srbské, aby dodržovaly Daytonskou mírovou dohodu v plném rozsahu a nezpochybňovaly opatření přijatá na základě této dohody a rezolucí Rady bezpečnosti OSN; domnívá se, že vysoký zástupce má nejvyšší autoritu, pokud jde o výklad civilního provádění mírového urovnání; vyzývá všechny politické aktéry, aby se k vysokému zástupci a všem mezinárodním zaměstnancům v zemi chovali s náležitou úctou a vyvarovali se veškerých osobních útoků;
9. s uspokojením bere na vědomí významný přínos policejní mise Evropské unie a operace

Althea ke stabilitě a bezpečnosti v Bosně a Hercegovině; vítá rozhodnutí Rady poskytnout podporu bez výkonného mandátu zaměřenou na budování kapacit a odbornou přípravu; vítá rozšíření mandátu sil EUFOR na základě rezoluce 1895 Rady bezpečnosti OSN; vítá skutečnost, že NATO vyzvalo Bosnu a Hercegovinu, aby se připojila k akčnímu plánu členství;

10. zdůrazňuje výsledky policejní mise Evropské unie (EUPM), která přispěla k boji donucovacích orgánů a soudnictví Bosny a Hercegoviny proti organizovanému zločinu a korupci; vítá prodloužení mise o další dva roky s upraveným mandátem, stejně jako práci Komise na přípravě projektu, který by na misi EUPM navázal v rámci nástroje předvstupní pomoci 2010;
11. vyzývá EU a její členské státy, aby bojovaly proti netečnosti velké části politických představitelů vytvořením privilegovaného partnerství s občanskou společností, nezávislými sdělovacími prostředky a podnikatelskými kruhy a jejich podporou a aby vytvořily projekty podněcující aktivní politickou účast, zejména mladých obyvatel Bosny;
12. zdůrazňuje, že svoboda a nezávislost sdělovacích prostředků, a to jak veřejnoprávních, tak i soukromých, jsou základními demokratickými požadavky; vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby posílily nezávislé a rozmanité sdělovací prostředky bez politického vměšování a aby sdělovacím prostředkům umožnily svobodně přinášet zpravodajství ze všech částí země zajištěním přístupu k informacím; ostře odsuzuje útoky na novináře a vyzývá příslušné orgány, aby přijaly odpovídající opatření s cílem takovýmto útokům v budoucnu zabránit; vyzývá sdělovací prostředky, včetně veřejnoprávních vysílacích služeb, aby projevovaly nulovou toleranci vůči nenávislným projevům; zdůrazňuje potřebu politické nezávislosti regulačních orgánů v oblasti komunikací; naléhavě vyzývá Radu ministrů, aby jmenovala stálého ředitele komunikačního úřadu;

Ústavní reforma a reforma soudnictví

13. znovu potvrzuje svůj postoj ohledně požadavků, které mají být splněny prostřednictvím ústavní reformy:
  - a) stát by měl mít dostatečné legislativní, rozpočtové, výkonné a soudní pravomoci k tomu, aby mohl splnit předvstupní kritéria EU, vytvořil a udržoval fungující jednotný hospodářský prostor, prosazoval hospodářskou, environmentální a sociální soudržnost a zastupoval a hájil celkové zájmy země v zahraničí; ochrana životně důležitých národních zájmů v Bosně a Hercegovině musí být v souladu se schopností země jednat;
  - b) počet správních úrovní zapojených do řízení země by měl být úměrný finančním zdrojům Bosny a Hercegoviny a založený na účinném, koherentním a účelném rozdělení odpovědnosti;
  - c) všichni občané musí mít stejná práva bez jakékoli diskriminace plně v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech a se článkem 2 dohody o stabilizaci a přidružení požadujícím dodržování demokratických zásad a lidských práv;
  - d) je toho názoru, že by se měla věnovat zvláštní pozornost právům menšin a zranitelných skupin, které by měly být chráněny před přímou i nepřímou diskriminací a násilím; vybízí Bosnu a Hercegovinu, aby prováděla programy

veřejného vzdělávání v oblasti lidských práv, které podporují hodnoty tolerance, pluralismu a rozmanitosti;

14. připomíná, že posilování centrálního státu neznamená oslabení územních celků, ale vytváření podmínek vycházejících ze zásady subsidiarity pro výkonnou správu, která bude schopna uskutečnit národní reformy, udržovat účinné mezinárodní vztahy, a tím i připravit celou zemi na přistoupení k EU;
15. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby v rámci všeobecné ústavní reformy co nejdříve změnila příslušná ustanovení ústavy a související ustanovení ve volebním zákoně Bosny a Hercegoviny tak, aby odpovídala rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Sejdić a Finci, které jednoznačně vypovídá o tom, že stávající ústava Bosny a Hercegoviny diskriminuje osoby označované jako „ostatní“; poznamenává, že přijetí těchto reforem je nezbytným krokem k fungující multietnické společnosti;
16. vybízí občany Bosny a Hercegoviny, aby se zúčastnili nadcházejících všeobecných voleb, které se budou konat v říjnu 2010; domnívá se, že v těchto volbách se rozhodne také o tom, jakým tempem se Bosna a Hercegovina přibližuje EU, a každý, kdo se rozhodne nevolit, v podstatě umožňuje ostatním rozhodovat o jeho budoucnosti; upozorňuje, že je třeba vyvinout veškeré úsilí, aby byly vytvořeny takové podmínky nadcházejících voleb, aby tyto volby proběhly v naprostém souladu s evropskými standardy a v rámci pokojné a demokratické kampaně;
17. připomíná, že je třeba zřídit nejvyšší soud na státní úrovni a zakotvit jej do ústavního rámce, aby mohl fungovat jako integrující faktor judikatury v této zemi a postupně harmonizovat čtyři různé právní systémy, které v Bosně a Hercegovině existují;
18. vyzývá politické činitele, aby realizovali 69 opatření, která byla naplánována v rámci podpůrného akčního plánu pro strategii v oblasti reformy soudnictví;

Boj proti válečným zločinům, organizovanému zločinu a korupci

19. vítá skutečnost, že spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) je i nadále uspokojivá a že spolupráce s tribunálem byla odpovídající i ze strany státu a územních celků; zdůrazňuje, že je třeba pokračovat v plnění stanovených požadavků, umožnit zatčení všech osob obžalovaných ICTY a zničit síť jejich podpory; vyzývá k účinnější spolupráci mezi srbskými policejními orgány a policejními orgány v Bosně a Hercegovině, která povede k nalezení a zatčení Ratko Mladiće a Gorana Hadžiće; naléhavě však žádá orgány Bosny a Hercegoviny, aby urychlily provádění národní strategie pro válečné zločiny a začaly se zabývat přibližně deseti tisíci neprojednaných případů válečných zločinů v rámci celé země a aby určily materiální a technické zdroje potřebné k tomu, aby mohli být postaveni před soud všichni pachatelé, včetně těch, kteří mají na svědomí znásilnění a sexuální násilí;
20. znovu připomíná, že 11. červenec je v EU uznáván jako den vzpomínky na genocidu spáchanou ve Srebrenici a vyzývá všechny země tohoto regionu, aby jej rovněž uznávaly; vítá různá usnesení o Srebrenici, která přijaly parlamenty čtyř zemí západního Balkánu, zejména Národní shromáždění Republiky Srbsko, a vyzývá národní bosenský parlament a parlamenty územních celků, aby v blízké budoucnosti přijaly podobná usnesení; takováto prohlášení pokládá za významné kroky v úsilí smířit se s tragickou minulostí tohoto regionu a doufá, že se stane základem pochopení společných dějin, a podpoří tak

snahy o skutečné usmíření v celém regionu; zdůrazňuje, že postavení osob odpovědných za genocidu ve Srebrenici a jejím okolí před soud je důležitým krokem na cestě k míru a stabilitě v tomto regionu;

21. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby v souladu s mezinárodními standardy začlenily do trestního zákoníku definici sexuálního násilí, zajistily obětem přímou náhradu škod, ekonomickou, sociální a psychologickou podporu, včetně nejkvalitnějších služeb poskytujících péči v oblasti duševního a fyzického zdraví, vytvořily programy a přidělily přiměřené zdroje pro dlouhodobou ochranu svědků; zdůrazňuje v této souvislosti, že je třeba zlepšit koordinaci mezi různými soudními orgány a urychlit postupy soudního řízení v případech sexuálních válečných zločinů spáchaných během války; vyzývá Komisi a další mezinárodní dárce, aby orgány Bosny a Hercegoviny v tomto úsilí podpořili finančními zdroji a poradenstvím zaměřeným na oběti válečných zločinů spojených se sexuálním násilím; vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby zcela přednostně přijaly a prováděly strategii zaměřenou na oběti válečných zločinů sexuálního násilí;
22. vyzývá EU a členské státy, aby zahájily trestní stíhání válečných sexuálních násilníků, kteří emigrovali do členských států a získali zde trvalý pobyt, nebo dokonce občanství, a aby uznaly, že tyto zločiny jsou ve skutečnosti válečnými zločiny, a neměly by být proto považovány za běžné sexuální napadení a neměl by se na ně vztahovat zákon o promlčení;
23. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby podporovaly a dokončily udržitelný návrat uprchlíků a vnitřně vysídlených osob a aby rovněž přijaly příslušnou strategii v souladu s požadavkem přílohy VII Daytonské mírové dohody; vyzývá jednak k zajištění potřeb osob, které stále ještě žijí ve sběrných střediscích, a přijetí opatření k jejich sociálnímu začlenění a jednak k podpoře návratu osob, které se nemohou vrátit do své vlasti, jako je tomu např. v případě zdevastované oblasti Posaviny; vyzývá Komisi a další mezinárodní dárce, aby orgány Bosny a Hercegoviny v tomto úsilí podpořili tím, že jim poskytnou finanční pomoc a odborné poradenství;
24. trvá na tom, že je nezbytné co nejdříve vybudovat státní věznice se zvýšenou ostrahou a rekonstruovat stávající zařízení, aby rovněž mohla zajišťovat bezpečné zadržování všech obžalovaných a odsouzených zločinců;
25. lituje, že v boji proti korupci bylo dosaženo jen malého pokroku v důsledku špatné koordinace protikorupčních opatření přijímaných na státní úrovni a nedostatečně účinného vyšetřování a stíhání podezřelých osob v případech korupce ve vyšších kruzích běžně se vyskytujících ve vládních a dalších státních strukturách i ve strukturách územních celků, při zadávání veřejných zakázek, při vydávání povolení k podnikání a ve zdravotnictví, energetickém, dopravním a stavebním odvětví; v této souvislosti vyzývá k bezodkladnému zřízení nestranného a odpovědného protikorupčního orgánu, jehož cílem by bylo obnovit důvěru občanů Bosny a Hercegoviny v jejich orgány, a k jednotnému uplatňování nové strategie boje proti korupci (2009–2014) a příslušného akčního plánu;
26. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby účinným způsobem potíraly obchodování s lidmi, účinně pronásledovaly zločince ve spolupráci s mezinárodním společenstvím, poskytovaly ochranu a odškodnění obětem a šířily osvětu ve snaze zabránit, aby se tyto osoby staly znovu oběťmi ze strany orgánů a společnosti;

Uvolnění vízového režimu

27. s uspokojením konstatuje, že orgány Bosny a Hercegoviny urychlily provádění reforem a dosáhly významného pokroku při plnění zbývajících ukazatelů obsažených v plánu přijetí bezvízového režimu, což dokazuje, že významného pokroku v oblasti reforem lze dosáhnout, nechybí-li nezbytná vůle; důrazně orgány Bosny a Hercegoviny vybízí k tomu, aby přijaly zbývajících část příslušných právních předpisů;
28. vítá výše zmíněný legislativní návrh Komise ze dne 27. května 2010 o uvolnění vízového režimu a vyzývá Komisi, aby v nadcházejících měsících prověřovala plnění zbývajících kritérií s cílem připravit podmínky pro to, aby Rada a Parlament mohly schválit zavedení bezvízového styku pro občany Bosny a Hercegoviny do konce roku 2010;
29. uvědomuje si význam liberalizace víz pro všechny občany Bosny a Hercegoviny, která jim umožní cestovat v rámci EU, považuje ji za důležitý prvek dalšího začlenění do EU a vzájemného usmíření mezi různými etniky, za prevenci izolace a poskytnutí příležitosti občanům rozšířit si své obzory, plánovat budoucí členství v EU a vyjádřit svou vůli před politickými vůdci s cílem podpořit začlenění do EU;

Situace ve vzdělávacím systému

30. uznává pokrok, jehož bylo dosaženo na institucionální úrovni, naléhavě však žádá orgány Bosny a Hercegoviny, aby přijaly zákon o vyšším vzdělávání na státní úrovni a aby se zaměřily na úplné provedení rámcových právních předpisů v oblasti vzdělávání, a omezily tak roztržitost vzdělávacího systému; a dále aby při plném využití evropského partnerství přijaly opatření ke zlepšení celkové kvality vzdělávání, které bude reagovat na potřeby pracovního trhu a odpovídat standardům stanoveným v rámci boloňského procesu, a aby také za pomoci EU zavedly systémy odborné přípravy a rekvalifikace osob, které se potýkají s dlouhodobou nezaměstnaností; vyzývá k realizaci mezinárodních výměnných studentských programů mezi všemi univerzitami Bosny a Hercegoviny a členskými státy EU, při níž bude využito stávajících programů a sítí EU; zdůrazňuje, že je nezbytné výrazně zvýšit počet studentů, učitelů a výzkumných pracovníků, kteří se účastní programů mobility Evropské unie;
31. poukazuje na to, že vzdělání je základním nástrojem opravdového usmíření mezi etniky; domnívá se, že v kontextu pomoci EU by zvýšená pozornost měla být věnována prosazování nediskriminačního vzdělávacího systému pro všechny, který je založen na toleranci a respektování odlišností a na snaze dosáhnout pochopení společných dějin, a odstraňování segregace různých etnických skupin (dvě školy pod jednou střechou) vytvořením společných vzdělávacích programů a integrovaných tříd v obou územních celcích; v tomto ohledu vítá zřízení studentské rady, která působí na území celé Bosny a Hercegoviny;
32. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby přehodnotily stávající zastaralé a nákladné postupy uznávání zahraničních diplomů a zřídily orgán, který by se uznáváním diplomů zabýval na státní úrovni; připomíná orgánům Bosny a Hercegoviny, že kvalifikovaná pracovní síla by měla být spíše podporována, nikoli odrazována od hledání pracovních příležitostí v zemi;

Hospodářská situace, sociální politika

33. vítá poslední kolo hodnocení výboru MONEYVAL¹; vyzývá všechny strany k neustálému provádění hospodářských reforem, společným krokům v oblasti jurisdikce a usnadňování hospodářských činností, včetně odstraňování administrativních překážek, k vytvoření dlouhodobé strategie udržitelného rozvoje tím, že se mimo jiné budou řešit otázky vzdělávání, výzkumu a vývoje, infrastruktury, zemědělství, životního prostředí a energie; vybízí hlavní představitele státu a podnikatelské sféry, aby chtějí-li přilákat zahraniční investice, vyvinuli veškeré úsilí s cílem opětovně získat důvěru investorů a vytvořit prostředí vhodné pro podnikání, aby Bosna a Hercegovina již dále nezaostávala za ostatními státy regionu;
34. připomíná, že dohoda o stabilizaci a přidružení vyžaduje posílení koordinace hospodářských politik mezi správami územních celků a vytvoření jednotného hospodářského prostoru jako základního prvku hospodářské reformy, jehož cílem bude další vnitřní integrace a zlepšení trhu s pozemky a trhu práce; v tomto směru lituje, že rozříznuté interní právní předpisy v oblasti práce a systémy sociálního zabezpečení zůstávají i nadále hlavní překážkou volného pohybu osob v rámci této země; zdůrazňuje, že hospodářská prosperita a pracovní příležitosti, zejména u mladých obyvatel Bosny a Hercegoviny, jsou nezbytným předpokladem dalšího rozvoje v zemi a mohou posílit proces usmíření mezi etniky;
35. vyzývá k posílení daňové koordinace zajištěním řádného fungování úřadu pro nepřímé daně a Státní rady pro fiskální záležitosti; naléhavě žádá Radu ministrů, aby po dlouhé prodlevě jmenovala stálého ředitele úřadu pro nepřímé daně;
36. vyzývá parlament Bosny a Hercegoviny, aby neprodleně přijal právní předpisy o sčítání lidu, které mu umožní provést celostátní sčítání lidu v roce 2011, což je jednoznačným požadavkem pro případné přistoupení k EU a je zásadní pro hospodářský a sociální rozvoj země i pro další pomoc EU; zdůrazňuje, že s ohledem na citlivou povahu této problematiky by odpovědi na veškeré dotazy týkající se etnické příslušnosti neměly být povinné;
37. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby zavedly opatření zaměřená na vymýcení chudoby a vytvoření sítě sociálního zabezpečení, která lépe reaguje na potřeby chudých, sociálně vyloučených a zranitelných skupin, zejména romských obyvatel, a aby vytvořily účinný a udržitelný systém sociální ochrany a začleňování; vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby přijaly jednoznačnější závazek v oblasti politiky zaměstnanosti, sociální soudržnosti a rovnosti mezi ženami a muži;
38. vítá iniciativu orgánů Bosny a Hercegoviny, jejímž cílem je zlepšení situace Romů, a opětovně připomíná, že je nezbytné přijmout strategii zaměřenou na bydlení, zdravotní péči, zaměstnanost a vzdělávání romských obyvatel; vyzývá orgány, aby poskytly odpovídající prostředky na provádění strategie ve spolupráci s občanskou společností včetně romské komunity, jejímž cílem bude potírat diskriminaci a podporovat zastoupení Romů ve veřejných úřadech;
39. vítá nejnovější legislativní změny přijaté federálním parlamentem, prostřednictvím nichž se zavádí zásada přiznávání sociálních peněžitých dávek na základě potřeby a rozpočtová omezení, která se budou vztahovat na všechny rozpočtové subjekty včetně veteránů; vítá skutečnost, že půjčka Světové banky na rozvojovou politiku a druhá a třetí

---

¹ Výbor expertů pro hodnocení opatření proti praní peněz a financování terorismu (Rada Evropy).

tranše pohotovostního úvěru MMF byly vyplaceny; vyzývá federální parlament, aby přijal další opatření zaměřená na větší fiskální kázeň;

40. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby vytvořily národní energetickou strategii, která bude založena na obnovitelných zdrojích energie, úsporách energie a energetické účinnosti a také na modernizaci sítě rozvodu elektřiny; připomíná orgánům Bosny a Hercegoviny i Komisi, aby zajistily, že plánované a realizované projekty vodních elektráren budou probíhat v souladu s kritérii EU pro hodnocení dopadu na životní prostředí a obecnými normami v oblasti udržitelnosti;
41. lituje skutečnosti, že administrativní kapacita v oblasti životního prostředí zůstává nadále slabá a omezená; vyzývá v tomto ohledu k přijetí komplexních vnitrostátních právních předpisů zaměřených na životní prostředí, které zajistí harmonizovanou ochranu životního prostředí, a ke zřízení státní agentury pro životní prostředí;
42. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby přijaly předpisy týkající se zdravotního pojištění na úrovni státu s cílem harmonizovat a zlepšit kvalitu poskytované veřejné zdravotní péče a umožnit lidem hledat přiměřené lékařské ošetření kdekoli na území Bosny a Hercegoviny bez ohledu na jejich bydliště a zaměstnání;

Regionální spolupráce

43. zdůrazňuje význam regionální spolupráce a dobrých sousedských vztahů, které považuje za základní prvek procesu usmíření, neboť zlepšují navazování kontaktů mezi lidmi; zdůrazňuje klíčovou úlohu občanské společnosti, pokud jde o její přínos k posílení regionální spolupráce v oblasti sociálních a politických záležitostí; vyzývá bosenské orgány, aby našly řešení, které zajistí regionální mobilitu občanů Kosova a možnost cestovat do Bosny a Hercegoviny;
44. oceňuje nedávné prohlášení chorvatského prezidenta, který se omluvil za chorvatské činy v Bosně a Hercegovině v devadesátých letech minulého století a vyjádřil úctu obětem z obou komunit; považuje toto gesto za důležitý krok v podpoře etnického usmíření mezi balkánskými národy; vyzývá ostatní sousední země Bosny a Hercegoviny, aby následovaly tento příklad;
45. vyzývá Chorvatsko a Bosnu a Hercegovinu, aby našly řešení v souvislosti s chorvatskými plány na stavbu mostu v Pelješaci, se kterými Bosna a Hercegovina nesouhlasí; vyjadřuje znepokojení v souvislosti s nedávným prohlášením chorvatského předsedy vlády ohledně možné chorvatské žádosti o prostředky z evropských fondů, aby se urychlila kontroverzní stavba tohoto mostu; poukazuje na to, že tento projekt by mohl poškodit budoucí rozvoj bosenského přístavu Neum a vyvolává v obou zemích obavy ohledně ochrany životního prostředí;
46. konstatuje, že trvalou stabilitu a regionální spolupráci na západním Balkáně a v celé EU není možné plánovat, dokud bude politická situace v Bosně a Hercegovině zůstávat na mrtvém bodě;
47. oceňuje aktivní účast Bosny a Hercegoviny na regionální spolupráci, zejména uzavření dohody o mezinárodní právní pomoci v trestních a občanských věcech s Chorvatskem a Srbskem, jejímž cílem je vykonávání trestních sankcí vůči osobám, které byly odsouzeny v jedné ze signatářských zemí, avšak později uprchly do jiné;

o

o o

48. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal místopředsedkyni Komise / vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi a vládám a parlamentům Bosny a Hercegoviny a jejích územních celků.